

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

ENERGIE

Ook onze politici zélf verspreiden soms fabeltjes

Onder de titel 'fabeltjesfuik' legde Arjen Lubach deze week in zijn programma Zondag met Lubach de parallele werkelijkheid van complotdenkers en hun afkeer van de politiek bloot. Treffendste citaat: 'Ik geloof niet in feiten'.

Niet alleen buiten de Tweede Kamer vind je zelfgeboetseerde waarheden. Ook politici nemen het niet altijd even nauw met de feiten. Sommige plaatsen beeld boven inhoud, vaak vergezeld van een vijandbeeld. Zeg maar de aanpak-Trump. Dat zien we ook bij energie en klimaat, een politiek steeds belangrijker thema.

Zo deed Jesse Klaver twee weken geleden in zijn podcast 'Jesse&' een onvervalst Trumpje. Volgens de GroenLinks-leider is een goed werkend Europees Emissiehandelssysteem (ETS) hard nodig, maar is daar nu geen sprake van. Bedrijven proberen het volgens hem tegen te houden. Klaver wil daarom dat Nederland een eigen heffing invoert: 'Ik ga er niet op wachten tot het in Europa komt.'

ECLATANT SUCCES

In werkelijkheid bestaat het ETS al sinds 2005 en is het inmiddels een eclatant succes. Sterker nog, het is vooral dankzij dit systeem dat de EU wereldwijd klimaatkampioen is: tussen 2005 en 2018 daalde de uitstoot in de EU met 16%, terwijl die in de rest van de wereld met 30% steeg.

Bijna de helft van alle Europese uitstoot valt onder het ETS, waaronder die van de industrie, energieproducenten en het Europese vliegverkeer. Elk jaar stelt de EU voor deze sectoren minder rechten beschikbaar. Zo daalt de uitstoot gegarandeerd en kostenefficiënt; dit jaar stoten ETS-sectoren 21% minder uit dan in 2005, in 2030 zal dat 43% minder zijn.

Reductie in niet-ETS-sectoren, zoals gebouwde omgeving, landbouw en verkeer, is een stuk lastiger. En onvoorspelbaarder. Niet de EU is daarvoor verantwoordelijk, maar de lidstaten zelf. Hun gezamenlijke doel voor dit jaar is 10% reductie ten opzichte van 2005.

Vooraf over die niet-ETS-sectoren zouden Nederlandse politici zich zorgen kun-

➤ **Politici zetten soms onterecht vijandbeeld neer**

➤ **Gedeelde feitenbasis is cruciaal voor klimaatdiscussie**

➤ **Wie eigen werkelijkheid creëert, ondergraaft debat en democratie**

Nuchter feiten van fictie scheiden is nu belangrijker dan ooit, zeker op energie- en klimaatgebied

nen maken. Vorige week nog waarschuwde de EU dat de huidige Nederlandse reductieplannen onvoldoende zijn om het door Brussel opgelegde 2030-doel te halen. Het volgende kabinet zal dan ook flink aan de bak moeten, zeker als Europa de totale reductiedoelstelling fors gaat verhogen naar 55% in 2030, zoals de verwachting is.

Dat het ETS de uitstoot van grote bedrijven in Europa gestaag, efficiënt en voorspelbaar omlaag brengt, past simpelweg niet in het beeld dat GroenLinks, maar ook enkele andere partijen, vaak geven. Dat beeld is er een van foute bedrijven die schuldig zijn aan klimaatverandering en hun uitstoot niet naar beneden willen brengen.

Ook Matthijs Siemot, Tweede Kamerlid voor regeringspartij D66, probeerde onlangs op zijn manier een vijandbeeld te vestigen, en wel van minister Eric Wiebes, die verantwoordelijk is voor het Klimaatakkoord. Siemot zette hem tijdens een overleg in de Kamer weg als iemand die het akkoord de afgelopen jaren niet steunde. Iedereen die het dossier zelf maar een beetje kent, weet dat dit — plat gezegd — onzin is.

Onder het vorige kabinet deed de PvdA hetzelfde. Ook die partij stond slecht in de peilingen en probeerde in de aanloop naar de verkiezingen wat electorale kleur op de wangen te krijgen. Tweede Kamerlid Jan Vos (PvdA) nam daarvoor Henk Kamp, voorganger van Eric Wiebes, onder vuur. Hoewel Kamp keurig het beleid van de VVD/PvdA-coalitie uitvoerde, noemde Vos hem 'minister van fossiele zaken'.

SCHALIEGAS

Nog een actie waar Trump zich niet voor zou schamen: op 6 oktober nam de Tweede Kamer met ruime meerderheid een motie aan waarin de regering werd opgeroepen minder aardgas uit Rusland te halen, en meer uit de Verenigde Staten. Dat Amerikaanse gas is vooral schaliegas, gas waarvan een zeer ruime meerderheid in de Tweede Kamer wil dat dit in Nederland absoluut niet gaat worden gewonnen. Maar uit de VS halen is blijkbaar geen probleem.

Een van de fraaiste staaltjes Trumpisme dateert uit september 2018 en staat op

naam van Ed Nijpels. Als voorzitter van het Klimaatberaad was hij verantwoordelijk voor de totstandkoming van het Klimaatakkoord. Toen duidelijk werd dat het akkoord niet op 1 januari klaar zou zijn, kreeg Nijpels tijdens een persconferentie de vraag wat daarvan de gevolgen zouden zijn. 'Zondige gedachten', noemde hij de vraag, 'die geen verspreiding behoeven'. En dat was het.

Net zo opvallend als het non-antwoord dat Nijpels gaf, was dat de aanwezige journalisten hem ermee lieten weggelaten. Terwijl juist zij dit soort gedrag voortdurend aan de kaak zouden moeten stellen. Nuchter feiten van fictie scheiden is de komende jaren belangrijker dan ooit, zeker op energie- en klimaatgebied. Als de Europese — en daarmee dus ook de Nederlandse — reductiedoelen verder omhooggaan, gaat de transitie steeds harder knellen.

FEITENBASIS

Nederland staat voor moeilijke keuzes. Om die te kunnen maken, is consensus over een gemeenschappelijke feitenbasis onontbeerlijk. Alleen dan kun je constructief discussiëren. Over technologie. Over de ruimtelijk inrichting van ons land. Over welke schouders de zwaarste lasten moeten dragen.

Amerika gaat over anderhalve week naar de stembus. Zo gepolariseerd als het daar inmiddels is, is het hier nog niet. En zo bizar als de wereld die Lubach toonde, is het in het parlement ook niet. Maar uiteindelijk komt het wel allemaal van hetzelfde vat.

Wie zijn eigen werkelijkheid creëert, begeeft zich op een glibberig, hellend vlak. Die ondergraaft het debat en zo uiteindelijk, op de lange termijn, ook de democratie. Dat is geen fabeltje, dat is een feit.

Remco de Boer is onderzoeker, publicist en presentator van podcast Studio Energie. Reageer via expert@fd.nl.

